

The Story of My Life
Marie, Queen of Romania

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARIA, regină a României

Povestea vieții mele / Maria regina României ; trab. din
engleză de Miruna Andriescu ; pref. de Cristian Moșneanu. -
București : Librex Publishing, 2022

4 vol

ISBN 978-606-8998-01-5

Vol. 4. - 2022. - ISBN 978-606-8998-04-6

I. Andriescu, Miruna (trad.)

II. Moșneanu, Cristian (pref.)

821.135.1

Editor: Ionuț Radu

Redactare: Raluca Andrei

Tehnoredactare: Alexandra Tolocenco

Design copertă: Ioana Olga Bejan / Denisa Nicoară

LIBREX PUBLISHING

Str. Episcopul Radu, Nr. 30, București

redacție: 0723 193 019

comenzi@librex.ro

www.librex.ro

© LIBREX PUBLISHING, 2022

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul
scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform *Legii*
dreptului de autor

MARIA,
REGINA ROMÂNIEI

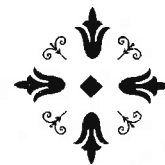
POVESTEA VIEȚII MELE

VOLUMUL 4:

1906 - 1914

Traducere din engleză de Miruna Andriescu

Prefață de Cristian Moșneanu

CAPITOLUL 23

Spre Germania și Rusia

Odată, în timpul vacanței de toamnă obișnuite (era în 1906, dacă țin bine minte), le-am făcut o vizită Prințului și Prințesei Pless la Fürstenstein, un palat superb pe care îl dețineau în Silezia.

Aici, Daisy introdusese moda englezească a invitării musafirilor pentru câteva zile. Uriașul castel era mereu plin, ospitalitatea lor era generoasă, cu o nepăsare deplină pentru cheltuieli, aproape incredibil, dacă facem comparație cu strâmtorarea de astăzi.

Nu țin bine minte cum am ajuns să accept această invitație, era ceva foarte diferit de călătoriile mele obișnuite, făcea parte din acea categorie de lucruri interzise de unchiul Carol. Presupun că am mers acolo pur și simplu, fără să cer voie. Probabil aș fi fost refuzată. Am mers împreună cu sora mea, Sandra de Hohenlohe, și cu verișoara noastră Sophie, care era deja Prințesă Moștenitoare a Greciei.

Daisy avea o idee foarte imprecisă despre timp. Fixa ore imposibile și venea mereu ultima la masă, spre disperarea soțului ei german, foarte oficial și punctual, care încerca să găsească scuze plauzibile pentru întârzierile ei.

Toți puteau face ce voiau la Fürstenstein, totul era la dispoziția musafirilor, dar gazda noastră cea frumoasă era hotărâtă să se simtă și ea cât se poate de bine, așa că musafirii s-au despărțit în grupuri, după preferințe. Grădinile erau minunate, iar castelul, atât de uriaș încât cu greu l-ai fi putut explora.

Prințul Pless avea grajduri mari, cu cai valoroși, iar Daisy și cu mine am călărit împreună de câteva ori. În prima zi mi s-a dat un murg splendid. Când l-am încălecat, s-a ridicat drept pe picioarele din spate. Felul în care am reușit să-l strunesc atunci m-a impus în ochii tuturor drept o călăreață iscusită. Și Daisy era foarte pricepută, soțul ei călărea și el bine. Urmași de câțiva englezi, printre care Sir Ian Hamilton, am călărit departe, spre o câmpie, în căutarea armatei superbe a Împăratului Wilhelm, adunată în toamna aceea în apropiere de Breslau pentru manevrele imperiale anuale.

De obicei, după cina somptuoasă se dansa, iar între dansuri ne plimbam pe frumoasele terase care dădeau spre o vale adâncă, împădurită, fiindcă Fürstenstein are o situație foarte avantajoasă, pe un deal.

Țin minte mai ales o seară în care vanitatea mea a avut un succes deosebit. Purtam o rochie roz-pal, cu bordură argintie, croită după silueta mea grecească, iar

în părul meu blond purtam o cunună clasică, rotundă, de trandafiri, o podoabă a capului care se potrivea formei feței mele. Eram conștientă, cum se întâmplă uneori, că arăt foarte bine, iar sentimentul acesta te înviorează. Printre musafiri era un american, dansator excelent, și am fost rugați să facem o demonstrație de „vals boston“, pe atunci la mare modă.

Partenerul meu și cu mine aveam ringul de dans la dispoziție și am dansat așa cum se poate dansa doar când pașii partenerilor se potrivesc perfect. Eram însuflețită de entuziasmul pe care îl ai când știi că faci bine ceva și că te privește un public care te apreciază. Mi se părea că înot sau că zbor, iar rochia mea cu bordură argintie ne urma mișcările, unduindu-se grațios. Știam că toți ochii erau ațintiți asupra mea și mărturisesc că m-am bucurat pe deplin de acest mic triumf care îmi măgulea atât de agreabil stima de sine. Am avut destule succese în viață, dar unele ocazii ies în evidență mai mult decât altele. Fiind rareori în societatea celor care se amuză, nu eram deloc blazată, priveam totul cu o prospețime care nu se întâlnește la cei care trăiesc într-un vârtej de plăceri cât e anul de lung.

Grandioasele manevre militare urmau să se încheie cu o mare paradă militară la Breslau, iar Daisy ne rugase special pe mine și pe sora mea să rămânem, ca să putem merge împreună cu trăsura, să vedem frumoasa defilare a trupelor. Prezența Împăratului făcea ca orașul să fie plin de însuflețire veselă.

Trăsurile familiei Pless erau renumite pentru splendoarea lor regală. Daisy și cu mine am hotărât să mergem la paradă în stil mare, să avem și noi un mic

alai. M-a convins să-mi pun ținuta care mă prindea cel mai bine. Îmi amintesc mantia mea lungă, de catifea de nuanța prunei și mica tocă aurie, cu o pană albă de pasărea paradisului într-o parte. Daisy se pricepea să se înfășoare în tul într-un fel special, așa că avea o înfățișare diafană, sporind admirația celor care o vedeau. Încântată de găteala noastră, parcă o aud și acum pe Daisy spunând că urma să-l punem în umbră pe împărat, cu toată gloria lui.

Apariția noastră era cu siguranță destul de spectaculoasă ca să satisfacă orice public. Trăsuri înalte, cu arcuri moi, roți de cauciuc, patru cai superbi și noi, două femei tinere, blonde, numai zâmbet, cu ținutele noastre festive. Vizavi de noi, Prințul Pless, într-o uniformă minunată.

S-au povestit multe despre paradele Kaiserului Wilhelm. Evident, erau un spectacol magnific, unic, o demonstrație impunătoare a puterii și a unei organizări uimitoare. Diferitele regimente treceau ca un singur om, iar pasul numit în zeflema „pas de găscă” era o dovadă în plus a excelenței în instrucție. Când bărbații ridicau vârfurile picioarelor exact la aceeași înălțime era o priveliște deosebită. Regimentele înaintau unul după altul, ca niște ziduri în mișcare, aliniate la milimetru, și fiecare manevră era executată cu o precizie miraculoasă, incredibilă. Uniformele, cu excepția celor ale regimentelor de cavalerie, nu erau spectaculoase, dar erau perfect croite și potrivite cu desăvârșire.

Cel mai impresionant moment era apariția Kaiserului în toată gloria sa, în alb, pe un cal tot alb sau uneori bălțat, ținând în mână bastonul de mareșal. Era

imaginea perfectă a unui conducător sigur de puterea lui, pătruns de demnitate, astfel că înțelegeai instinctiv, ba chiar îndrăgeai triumful mândru care îl însuflețea când își privea trupele minunate.

Privind în urmă din strămtorarea exilului său, probabil că își spune: „Într-adevăr, priveliștea trupelor mele era extraordinară”. Chiar așa era, nimeni nu poate tăgădui asta, iar eu una mă bucur că am fost de față la defilarea aceea de la Breslau.

În mod obișnuit, era însoțit de împărăteasă, care venea în spatele stăpânului și suveranului ei. Călăre pe un cal negru, înalt, purtând o uniformă albă și un tricorn tot alb.

Unii o luau în râs și încercau să-și bată joc de ea, dar eu am admirat întotdeauna curajul răbdător cu care femeia aceasta devotată îndeplinea toate poruncile soțului ei. Avea o abnegație curajoasă cu care nu este înzestrată orice femeie. Nu cred că îi plăcea mereu zarva și oboseala, dar era mereu cu zâmbetul pe buze.

În aceeași seară, la Breslau, toate fanfarele regimentelor s-au adunat să dea stingerea, în fața ferestrei marelui hotel unde împăratul și suita lui sărbătoreau printr-un banchet. Pentru ca și musafirii lor să se bucure de această priveliște inedită, gazdele noastre luaseră o cameră la etajul superior al aceluiași hotel. Țin minte cum m-am aplecat pe fereastră, învăluită într-o mantie largă dintr-o țesătură roșie, culoarea regimentului meu de roșior. Capul blond al lui Daisy era aproape de al meu, sora mea era de partea cealaltă. Eram foarte vesele și ne distram mult mai bine decât cei de la banchetul somptuos de pe terasa de dedesubt.

Mulți dintre aceștia, inclusiv Prințul Moștenitor și unii dintre frații lui, Prințul Max Fürstenberg și alții, au venit să ne salute, dar vărul Wilhelm, în mod inexplicabil, a socotit că e mai bine să ne ignore. Eu veneam rar din îndepărtata Românie și ar fi fost firesc să ne dea un semn de recunoaștere. Nu a făcut asta, purtându-se astfel necurtenitor. Eu am râs însă, pe atunci totul mă amuza, indiferența Kaiserului nu era suficientă să-mi strice cheful. Îi auzeam șoptind pe cei din jurul meu, dar nu m-am alăturat criticilor lor. Viața era prea scurtă și bogată în lucruri frumoase, ca să mă supere micile neglijențe ale vărului nostru, marele rege!

Nu mai am alte călătorii interesante în străinătate pe care să le descriu, fiindcă au fost puține și la intervale mari. Ni s-a permis să mergem o dată în Rusia, în 1908, la căsătoria verișoarei mele Marie, unica fiică a unchiului Pavel, și altădată, în 1910, la Berlin, la ziua de naștere a împăratului.

La Petersburg am fost găzduiți în palatul unchiul Vladimir și al mătușii Miechen, un cuplu imperial care juca un rol important în capitala Rusiei.

Împăratul Nicolae al II-lea și soția lui aproape părăsiseră Palatul de Iarnă și locuiau doar la Țarskoe, izolați de lume. Era o viață de familie fericită, fără îndoială, dar exclusivismul lor nu prea contribuia la păstrarea acelei frumoase armonii loiale, care fusese o tradiție pentru familia imperială rusă în timpul celor două domnii anterioare și care reprezenta marea ei putere. Până atunci, familia fusese un tot indestructibil, adunată în jurul împăratului. Se adunau mereu ca unul, strângând rândurile alături de suveran, consolidându-i

astfel autoritatea. Prea închiși în sine, prea preocupați doar de copiii lor, Nicky și Alix, și-au neglijat rudele imperiale, destrămându-le astfel încrederea și loialitatea, dar și dragostea lor față de ei.

Este o mare greșală ca un suveran să permită destrămarea sentimentului unității familiale. El este mult mai puternic împreună cu familia sa decât fără aceasta. O atitudine binevoitoare, afectuoasă față de cei în vârstă, dar și față de generația mai tânără îi unește și nimicește orice motive închipuite sau reale de plângeri sau nemulțumiri. Atunci când îi permite familiei sale, din neglijență sau nedreptate, să se împartă în grupuri sau clanuri, semințele discordiei și răzvrătirii sunt semănate. Asta este fatal în ceasul pericolului, când e posibil să se trezească singur, abandonat, la fel cum el i-a abandonat pe cei care înainte erau gata să-l considere căpetenia lor supremă.

Unchiul Vladimir era cel mai erudit dintre frații mamei. Era un savant adevărat, hobby-ul lui special era istoria. Nu exista nume, dată sau eveniment pe care să nu le știe pe de rost, discuțiile cu el fiind foarte interesante. De asemenea, era militar, trup și suflet.

Simpatic, cordial, cu o voce răsunătoare, îi plăcea să-i întrețină pe numeroșii musafiri cu care soția lui foarte sociabilă îi umplea casa. Ca toți unchii mei ruși, putea fi incomod de sincer. Având vocea foarte sonoră și pătrunzătoare, remarcile lui puteau să nu-ți pice bine uneori, dar nu te intimidă prin nimic altceva. Unchiul Vladimir era cel mai agreabil domn, din toate punctele de vedere.

Mătușa Miechen, o femeie extraordinar de fermecătoare și inteligentă, era și ambițioasă și, devenind centrul vieții sociale din Petersburg, prin forța împrejurărilor, a simțit o doză de satisfacție. Trebuie să recunosc că era o gazdă minunat de amabilă și știa la perfecție să primească oameni de toate felurile. Toată viața fusese prețuită, adulată, răsfățată. Putea cheltui oricât voia, se bucura de orice lux, orice confort, orice onoare și orice avantaj și era una dintre cele mai bine îmbrăcate femei din vremea ei. Avea ținute extrem de elegante și stăpâna marea artă de a ști ce să poarte în fiecare ocazie. Nu greșea niciodată. Avea un aer de prosperitate fără limite, era centrul lumii ei, fiecare trăsătură a ei atrăgea atenția. Una dintre cele mai răsfățate făpturi, părea să se aștepte ca toți cei ce se apropiau de ea să o răsfete la rândul lor, ceea ce se și întâmpla, în general, dar tot ea părea să împartă favoruri. Asta era o artă deosebită.

Casa ei era foarte plăcută pentru o ședere scurtă, fiindcă te primea cu o dărnicie fără margini, iar în salonul ei se adunau cei mai importanți și interesanți oameni. Aici, domnia ei nu cunoștea rival. Miniștri, generali, ambasadori, chiar și intelectuali se înclinau în fața șarmului ei, dacă nu și în fața spiritului ei, fiindcă de fapt era mai puțin inteligentă decât se credea în general. Avea însă la maniere și asta conta mai mult ca orice altceva. Ne înțelegeam foarte bine, era din cale-afară de binevoitoare cu soțul meu, vorbea cu el în germană și, cu tactul ei perfect, știa să-l ajute să-și depășească timiditatea, așa că se simțea confortabil în compania ei.

Nunta a fost urmată de o serie de festivități – baluri, recepții, petreceri, prânzuri și cine. Am cunoscut mulți oameni și ne-am simțit bine, dar, din păcate, eu nu prea eram în formă, fiindcă urma să am al cincilea copil și eram chiar în lunile când te simți cel mai inconfortabil.

Rușii știu să te facă să te simți foarte binevenit. Au o însuflețire aprigă, mai ales bărbații, tineri sau bătrâni, care te face să te bucuri de toate. Oriunde mergeam aveam impresia plăcută că sunt favorita, de parcă fusesem așteptată cu nerăbdare și sosisem în sfârșit la cei care mă consideraseră mereu una de-a lor, oia rătăcită care se întoarce la turmă. E greu să rezisti unei astfel de bunăvoințe, te invită să răspunzi la fel. Pe atunci, în Rusia, individualitatea era importantă. Nu trebuia să te potrivești într-o categorie anume, fiecare își găsea locul său și femeile nu erau lăsate deoparte. M-am simțit foarte fericită și apreciată la Petersburg.

Era interesant să urmărești diferențele dintre principalele curți europene în perioada dinainte de război: Londra, Viena, Sankt Petersburg, Berlin.

Londra, sobră, demnă, suprem de aristocrată, în cel mai înalt sens al cuvântului. Desigur, fiecare suveran dădea o tonalitate anume perioadei sale de domnie. Regina Victoria, Regele Eduard, Regele George – dar toate cele trei domnii aveau în comun o demnitate magnifică, austeră, chiar și în vremea Regelui Eduard, când Curtea Angliei a fost cel mai puțin selectivă.

Viena însemna numai etichetă și tradiție străveche, era rigidă, neînduplecată, nu avea loc pentru cei din clasele de jos. Pretutindenii domnea spiritul catolicismului, tiranic, îngust, rigid. Viena este însă un oraș vesel, primitiv, strălucit.

Sankt Petersburg era splendid, erai primit cu îmbelșugare, era generos și foarte risipitor, de o ospitalitate fără margini, dar ghiceai dedesubt un anume mister amestecat cu neliniște. Aici găseai bogăție fără limite, putere în forma cea mai absolută, dar era o anume nesiguranță, ceva întunecat, dincolo de exteriorul sclipitor.

Și, în cele din urmă, Berlinul, adică nouveau riche, orașul proaspăt îmbogățit, printre marile puteri și curțile lor. Mari parade militare, ordine și disciplină neîntrecute, un sentiment de forță tânără, dar puțin prea nouă, prea amplă, prea gălăgioasă. Desigur, mă refer la domnia lui Wilhelm al II-lea. Wilhelm I fusese un domn foarte liniștit și sobru, iar domnia Împăratului Frederick a fost doar o flacăra repede stinsă.

Wilhelm al II-lea era mărinimos, multilateral dezvoltat, îl interesau tot felul de lucruri în același timp. Urcase pe tron când era foarte tânăr și, firesc, era fascinat de partea strălucitoare, spectaculoasă a regalității. Avea încă o fire de băiețandru, îi plăceau paradele, uniforme, decorațiile, muzica, ritualurile zgomotoase și fastuoase. Se considera personajul principal al unui spectacol extraordinar de forțe armate și, înzestrat cu abilități de actor, foarte sigur pe sine. Nu e ieșit din comun că îi era pe plac rolul pe care fusese chemat să-l joace. Era tânăr, impulsiv, avea toată viața înaintea, și oare nu fiecare om se naște cu firea lui deosebită? Unii sunt timizi, singuratici, îngroziți de ideea de a fi în centrul atenției. Altoră, dimpotrivă, le place să fie în centrul acțiunii, degajă o exuberanță naturală, adoră să fie primii, să fie aclamați, nu se tem de responsabilități, vor să fie ascultați, să vorbească cel mai tare și, siguri

de propria opinie și de drepturile lor, nu au răbdare să-i asculte pe cei care îi contrazic și îndeosebi nu suportă să audă niciun avertisment.

Așa era Wilhelm. Fiindcă și eu sunt impulsivă, spontană, curajoasă, îi înțeleg unele trăsături. Credea în dreptul său de a domni, de a hotărî și de a domina, credea și că poporul îl susține. Se considera – și poate era – conducătorul pe care și-l doreau. Se simțea susținut, prețuit, tânărul monarh al unui popor tânăr și puternic, puterea i se părea dulce, iar succesul i se urca la cap ca vinul.

Dacă ar fi cunoscut izbânda până la capăt, ar fi rămas în istorie drept un mare împărat. A fost înfrânt în cele din urmă, iar învinșii sunt dați deoparte, uitați, le sunt ținute minte doar greșelile, nu și virtuțile.

Kaiserul avea cu siguranță ceva ce îl făcea antipatic familiei sale. Nu a fost niciodată iubit, nu era atent la sentimentele altora, era prea sigur pe sine, prea dominator. Nu era deloc modest, nici măcar în momentele în care ar fi fost elegant să fie mai puțin încrezut. Faptul acesta îi dăuna adesea și eram puținii cei care nu ne simțeam jigniți de felul aspru, nepăsător în care îi plăcea să se poarte cu noi, de parcă nu meritam într-adevăr să ne dea atenție. Era însă într-adevăr o personalitate, una deseori agresivă, recunosc, dar care nu putea fi trecută cu vederea.

Soțul meu participase de mai multe ori la zilele de naștere ale Kaiserului, dar era prima oară când mergeam împreună. Eu nu mai fuseseam la reședința lui Wilhelm din 1892, anul logodnei noastre, iar acum era 1910, dacă țin bine minte, și eram deja mamă a cinci copii.